

ROMS HISTORIA - NAMN och DATA

Åke Lundström 1969

Kungatidens Rom ca 575 – ca 450 f.Kr.

- Herdebyar på kullarna sammanslöt sig till en stad med Forum som centrum.
- 753: Sagan förlägger Romulus och Remus grundläggning av staden till detta år.

Republikanska tiden ca 450 – 27 f.Kr.

- 509: Enligt antik tradition fördrevs den siste kungen, och Jupitertemplet på Capitolium invigdes.
- ca 390: Gallerkatastrofen; stora delar av staden brända och skövlade.
- Fr.o.m. 200-talet: Rom helleniseras.
- 133 – 27: Inbördeskrigens tid; bröderna Gracchus; Marius och Sulla; Ciceros konsulat år 63; Pompejus och Caesar; Caesars diktatur 48-44; Antonius och Octavianus.

Kejsartiden 27 f.Kr. – ca 500 e. Kr.

- Augustus (-14 e.Kr.) och hans ättlingar: Tiberius (-37), Caligula (-41), Claudius (-54), Nero (-68), Roms brand år 64.
- De flaviska kejsarna 69-96: Vespasianus (-79), Titus (-81), Domitianus (-96).
- Trajanus (98-117), Hadrianus (-138), Antoninus Pius (-161), Marcus Aurelius (-180).
- Septimius Severus (193-211) och Caracalla (211-217). Aurelianus' (270-75) stadsmur.
- Diocletianus (285-305): stärkt kejsarmakt, stor administrativ reform.
- Ca 325: Kristendomens seger genom Konstantin den store. Den första Peterskyrkan uppförs, men påvarna bor vid Laterankyrkan (San Giovanni – Johannes Döparen), dit Konstatins moder Helena för Scala Santa, trappan från Pontius Pilatus' palats i Jesrusalem.
- 395: Riket delas i en västlig och en östlig del.
- 410: Rom intas av västgoterna under ledning av Alarik.
- 476 Siste västromerske kejsaren Romulus Augustulus avsätts av germankungen Odovakar.

Medeltiden 500-talet – 1500-talet

- 530-talet: Akvedukterna förstörs av östgoterna, varefter vattnet strömmar ut över slätten omkring Rom ("Campagnan") och förvandlar den till träsk.
- 800-talet: Påvarna bygger en försvarsmur från Peterskyrkan till Hadrianus mausoleum, som redan på 400-talet förvandlats till fästning ("Castel Sant' Angelo").
- till 1000-talet: Fortsatta fientliga skövlingar av staden (normanderna); staden bränns ned, byggnader rasar, rasmassor fyller gator och Forum, så att marknivån höjs flera meter; Forum förvandlas till Koängen ("Campo Vaccino").
- Påven och några adelsätter härskar i staden.
- ca 1350: Cola di Rienzos folkresning, för att som folktribun bilda en romersk republik, misslyckas.

Renässansen och Barocken (ca 1400 – ca 1700)

- Mäktiga påvar härskar över hela Mellanitalien ("Kyrkostaten") och skänker Rom dess andra storhetstid. Tillfälligt avbrott 1527 genom franska truppers svåra plundring ("Sacco di Roma"). Påvarna flyttar till Vatikanpalatset, som i stort sett tillkommer under 14- och 1500-talen (Sixtinska kapellet 1483).
- Konstantins Peterskyrka ersätts av den nuvarande kyrkan 1506-1626 (kupolen klar 1590). De stora mästarna: Bramante (död 1514), som påbörjade Peterskyrkan; målaren Rafael (död 1520) med berömda väggmålningar i Vatikanen; Michelangelo (död 1564) som uppförde Peterskyrkans kupol och Palazzo Farnese, nyordnade Capitolium, målade "Skapelsen" och "Yttersta domen" i Sixtinska kapellet.
- Praktfulla adelspalats, storslagna piazzor med fontäner – men de antika ruinerna, bl.a. Colosseum, plundrades hänsynslöst: "Quod non fecerunt barbari, fecerunt Barberini".
- Barberini var en av de mäktigaste släkterna, vars palats ritades av barockens mästare, Bernini (död 1680). Dennes verk är också Petersplatsen med dess kolonnad, högaltaret i San Pietro, mittfontänen på Piazza Navona och den berömda Tritonfontänen.

1700-talet

- Spanska trappan och Fontana di Trevi tillkom.
- 1796-1814: Napoleon behärskade Italien. Hans nyfödde son fick titeln "Konung av Rom".

Italiens enande ("il Risorgimento", uppvaknandet), 1800-talets mitt

- Leddes av Viktor Emanuel av Savoien, hans minister Cavour och folkhjälten Garibaldi.
- Slutpunkten blev intaget i Rom den 20 sept. 1870, varigenom Kyrkostaten upphörde att existera. Påvarna såg sig som fångar i Vatikanen till 1929, då Vatikanstaten upprättades.
- Quirinalpalatset blev kungaresidens, det enorma Viktor Emanuelmonumentet uppfördes, vetenskapliga utgrävningar började bl.a. på Forum vid 1800-talets slut.

I Första världskriget (1914-18) hörde Italien till segrarna och fick det tysktalande Syd-Tyrolen.**Fascisttiden** (1922-43)

- Benito Mussolini diktator ("il duce").
- Ostia utgrävs; stora trafikstråk byggs över kejsarfora och förbi Marcellusteatern.
- 1936: Abessinien erövrar; 1940: inträde på Tysklands sida i Andra världskriget; allierad invasion och svåra strider i Italien (dock ej i Rom) 1943-44.

Republikens tid (1946-)

- 1946: Republik införs efter folkomröstning. Parlamentariskt styrelsesätt. Det krist-demokratiska partiet dominerade länge men har efterträtts av Berlusconi's Forza Italia (Heja Italien!). Det mycket starka kommunistpartiet har efterträtts av Democratici di Sinistra.